

Sygn. akt III CKN 176/99

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lutego 2001 r.

Sąd Najwyższy, Izba Cywilna
w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN Jacek Gudowski (spraw.)

Sędziowie: SN Zbigniew Kwaśniewski

SA Andrzej Niedużak

Protokolant: Bożena Nowicka

po rozpoznaniu w dniu 9 lutego 2001 r.
na rozprawie
sprawy z powództwa Spółdzielni Pracy A. w S.
przeciwko Przedsiębiorstwu Produkcyjno-Handlowemu „A.” spółce z
ograniczoną odpowiedzialnością w K.
o zapłatę,
na skutek kasacji pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 2 grudnia 1998 r., sygn. akt I ACa (...)

**oddala kasację i zasądza od strony pozwanej na
rzecz strony powodowej kwotę 1500 zł (tysiąc
pięćset zł) tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

Uzasadnienie

W dniu 27 grudnia 1995 r. powodowa Spółdzielnia Pracy A. w S. zawarła z pozwanym Przedsiębiorstwem Produkcyjno-Handlowym „A.”, spółką z o.o. w K. umowę, mocą której strona pozwana nabyła prawa i zobowiązania wynikające z kontraktu z dnia 12 grudnia 1995 r., łączącego stronę powodową z firmą „N.” w M. (Białoruś), którego przedmiotem była dostawa 60 t. materiału siewnego, za cenę 25 100 zł, stanowiącą 10 % wartości nasion.

Przedmiotem sporu w sprawie o zapłatę ceny była interpretacja celu umowy, a w związku z tym zasady wypłaty tej ceny. Zdaniem powódki, miarodajna jest treść umowy, natomiast w ocenie strony pozwanej cena, określana jako „wynagrodzenie”, miała być zapłacona dopiero po realizacji kontraktu, którego prawa zostały nabyte, tj. po dostarczeniu przez „N.” materiału siewnego.

Wyrokiem z dnia 7 września 1998 r. Sąd Wojewódzki w (...) uwzględnił powództwo, przyznając rację twierdzeniom strony powodowej i przedstawianej przez nią interpretacji umowy z dnia 27 grudnia 1995 r.

Apelację strony pozwanej od tego wyroku Sąd Apelacyjny w (...) – orzeczeniem z dnia 2 grudnia 1998 r. – oddalił, dzieląc ustalenia i wnioski Sądu pierwszej instancji, jak też nie uwzględniając zarzutu obrazy art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 10 października 1987 r. o nasiennictwie.

Kasacja strony powodowej została oparta na obu podstawach z art. 393¹ k.p.c. W ramach podstawy pierwszej wytoczony został zarzut naruszenia art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 10 października 1987 r. o nasiennictwie (Dz.U. Nr 31, poz. 166) „przez przyjęcie, że przepis ten nie wprowadza żadnych ograniczeń co do przeniesienia praw na inną osobę niż objęta decyzją Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 30 października 1995 r.”, a w ramach podstawy drugiej – zarzut obrazy art. 232 i 233 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszej Kolejności podlegają rozważeniu zarzuty wypełniające podstawę naruszenia przepisów prawa procesowego, zmierzają one bowiem do podważenia stanu faktycznego ustalonego przez Sądy *meriti*, stanowiącego następnie przedmiot subsumcji i uzasadniającego zastosowanie określonych przepisów prawa materialnego.

Podejmując ocenę zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., trzeba przypomnieć – co Sąd Najwyższy w publikowanym i nie publikowanym orzecznictwie wielokrotnie akcentował – że w ukształtowanym nowelą z 1996 r. (ustawa z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego ... Dz.U. Nr 43, poz.189) modelu środków odwoławczych Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, jest „sądem prawa”, a nie „sądem faktu”. W związku z tym ocenę dowodów, stanowiącą istotny korelat ustaleń stanu faktycznego, można skutecznie podważyć w kasacji wyjątkowo, tj. tylko wówczas, gdyby – w świetle dyrektyw płynących z art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 393¹ pkt 2 k.p.c. – okazała się rażąco wadliwa albo w sposób oczywisty błędna (por. np. motywy postanowienia z dnia 29 października 1996 r., III CKN 8/96, OSNC 1997, nr 3, poz. 30; wyrok z dnia 18 lutego 1997 r., II UKN 77/96, OSNAPUS 1997, nr 21, poz. 427; wyrok z dnia 14 lutego 1997 r., II UKN 89/96, OSNAPUS 1997, nr 21, poz. 426 lub postanowienie z dnia 16 października 1997 r., II CKN 393/97, nie publikowane).

Tego o ocenie dowodów przeprowadzonej przez Sąd Wojewódzki, a przedtem – przez Sąd Rejonowy, powiedzieć nie można; przeciwnie, ujawnione dowody zostały ocenione bez przekroczenia granic przyznanej organowi orzekającemu swobody oraz bez naruszenia, zwłaszcza rażącego, zasad logiki i doświadczenia. Także kasacja nie przedstawia zarzutów mogących wskazywać na kwalifikowaną obrazę zasad swobodnej oceny dowodów, a jej wywód zawiera w istocie polemikę z oceną dowodów dokonaną przez Sąd orzekający, przy czym skarżący wyraźnie dąży do narzucenia własnej, korzystnej dla siebie, wizji stanu faktycznego. Tak więc zarzut obrazy art. 233 § 1 k.p.c. musi, jako nie wykazany, upaść.

Należy zresztą pamiętać, że postawienie w kasacji zarzutu obrazy art. 233 § 1 k.p.c. nie może polegać na zaprezentowaniu własnych, korzystnych dla skarżącego, ustaleń stanu faktycznego, dokonanych na podstawie własnej, także korzystnej dla skarżącego, oceny dowodów, względnie na podjęciu próby obalenia ustaleń poczynionych przez sąd *meriti*; skarżący może bowiem, posługując się wyłącznie argumentami jurydycznymi, wykazywać tylko, że sąd drugiej instancji naruszył ustanowione w wymienionym przepisie zasady oceny wiarygodności i mocy dowodów i że naruszenie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy. Innymi słowy, nie jest dopuszczalne przenoszenie do postępowania kasacyjnego sporów dotyczących stanu faktycznego, gdyż jego ustalenie należy do sądów *meriti*, a Sąd Najwyższy nie ma w tym zakresie żadnych, ustrojowych ani procesowych, kompetencji (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2000 r., I CKN 1169/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 139 oraz z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/00, OSNC 2000, nr 10, poz. 189).

Bezzasadny jest także zarzut obrazy art. 232 k.p.c. Należy zważyć, że przepis ten określa rozkład ciężaru dowodu w postępowaniu cywilnym (zdanie pierwsze), jak też przyznaje sądowi *meriti* dyskrecyjne uprawnienie dopuszczenia – i przeprowadzenia – dowodu nie wskazanego przez żadną ze stron procesu (zdanie drugie). W tym stanie rzeczy, co oczywiste, nie mogło dojść do naruszenia tego przepisu „poprzez przyjęcie, że nie stanowi naruszenia przepisów postępowania oddalenie wniosku dowodowego, w przypadku gdy ustalenie danego faktu nie ma znaczenia w sprawie, bez odniesienia, że ocenę, czy dany fakt miał znaczenie w sprawie (wykonanie kontraktu) Sąd mógł podjąć dopiero na etapie procesu wyrokowania, po przesądzeniu charakteru prawnego umowy zawartej między stronami”.

Nie można także uwzględnić zarzutu wypełniającego podstawę kasacyjną przewidzianą w art. 393¹ pkt 1 k.p.c. Problem prawny, którego zarzut ten dotyczy (zbywalność uprawnień wynikających z indywidualnej decyzji administracyjnej oraz ważność czynności prawnych związanych z ich przeniesieniem), jest wprawdzie istotny i z jurydycznego punktu widzenia bardzo interesujący, niemniej nie został w ramach podniesionej podstawy prawidłowo i dostatecznie wyeksponowany. Skarżący bowiem, konstruując podstawę pierwszą, wytknął jedynie naruszenia art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 10 października 1987 r. o nasiennictwie, nie podnosząc natomiast innych naruszeń i nie wskazując, na czym miałyby one polegać. Zarazem jest całkiem oczywiste, że wymieniony art. 45 ust. 2 nie mógł być naruszony przez Sąd, skoro przewidywał upoważnienie Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej

do zezwolenia, w uzasadnionych wypadkach, na dopuszczenie do obrotu bliżej określonego w tym przepisie materiału siewnego.

W tym stanie rzeczy kasacja, wiążąca Sąd Najwyższy swoimi granicami (art. 393¹¹ § 1 k.p.c. w brzmieniu sprzed dnia 1 lipca 2000 r.), nie podnosząca usprawiedliwionych podstaw, została oddalona (art. 393¹² k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 w związku z art. 391 i 393¹⁹ k.p.c. Nieskuteczny jest podniesiony w kasacji zarzut nieważności czynności prawnej z powodu jej sprzeczności z ustawą nie obejmujący naruszenia art. 58 k.c. oraz tego przepisu prawa materialnego, z którym kwestionowana czynność prawna koliduje.